СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 108. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, вівторок, 4-го червня 1946. No. 108. NEW YORK and JERSEY CITY, Tuesday, June 4, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ПОЛІТИЧНА ЗАЯВА ТРЕТЬОГО КОНҐРЕСУ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

Між резолюціями, принятими у Вашинґтоні Третім Конґресом Американських Українців, є „Заява", уложена анґлійською мовою у формі меморандуму, в якій висловлено політичне становище американсько-українського громадянства. Короткий зміст цеї обширної Заяви є такий:

Третій Конґрес американців, що зїхався у Вашинґтоні саме після перемоги над фашизмом і націзмом, приєднується до змагань нашого краю, які йдуть в цьому напрямі, щоб сповнити надії світа і поширити Чотири Свободи та засади Атлянтійського Чартеру. Це можна осягнути через підтримку Орґанізації Обєднаних Держав, якої завданням є втримати мир. Знов мир у світі вдасться втримати, коли буде переведена в життя Хартія Прав Людини; коли буде знесене право вета Пяти Потуг в Раді Беспеки Обєднаних Держав, а тим самим буде дана цій орґанізації спромога правильно переводити свої рішення; коли Америка сама дійде до повної сили і своїм авторитетом пітримає О.О.Д.; і коли з обличчя землі усунеться тиранію, заведену тоталітарною диктатурою. А типічним прикладом тоталітарної диктатури є Советська Росія, яка загрожує мирови світа через такі насильні акти як: знищення Української Народної Республики, що повстала після революції в 1918 р.; або такі, як окупування Балтійських держав, Литви, Латвії, Естонії .. напад Фінляндію; чи такі, як окупація Західно[illegible]ни і Карпатської України, або переміна сусідних держав Польщі, Чехословакії і Балканських держав на сателітів; чи зазіхання на Корею, Китай та Іран.

Зокрема Третій Конґрес звертає увагу на поневолення так званої Советської Соціялістичної Української Республики, котру проголошено незалежною просто на замилення очею світу саме тоді, коли цій „республиці" не то, що не дається ніяких автономних прав, але поневолюється українське населення всіми можливими способами при помочі ославленої поліції НКВД, проти чого населення ставить завзятий опір, який знайшов сильний вислів у боротьбі Української Повстанчої Армії.

Специяльну увагу звертає Третій Конґрес на траґічну долю українських скитальців, розсіяних по цілій Европі і домагається для оборони і захисту та призначення нового місця осідку.

Орґанізація Обєднаних Держав, що поставила собі за завдання здійснити в світі високі ідеї, зможе цього доконати тоді, коли представники Злучених Держав будуть побиватися в цій орґанізації за те, щоби всюди у світі були забезпечені народам ті вольности, якими живе американський нарід.

Іншими резолюціями ухвалено вислати привіт президентови Труманови й урядови та зложення поклону американським воякам-героям, як і українцям борцям за правду і волю України. Третій Конґрес Американських Українців ствердив ще окремо, що боротьба за українську вільну, суверенну і вповні самостійну державу продовжується і буде продовжуватись, поки світом формально визнана Україна не не стане наділі державою, в якій український нарід буде господарем. Конґрес підкреслив, що визволення України лежить не тільки в інтересі українського народу, але є ключем до зрівноваження міжнародних сил та закріплення світового мира.

Конґрес висказав теж протест проти релігійного переслідування кремлінським режімом Української Католицької й Української Православної Автокефальної Церкви.

УХВАЛИ КОНҐРЕСУ ДО ГРОМАДЯНСТВА.

Третій Конґрес Американських Українців присвятив багато уваги допомоговій акції для українських скитальців і визнав ту акцію в окремій резолюції преважною справою у сучасному моменті та візвав американсько-український загал піддержати працю Злученого Українського Американського Допомогового Комітету всеціло й однодушно.

Далі Конґрес візвав загал поперти журнал „Юкрейніен Кводерли" передплатами та поширенням його серед молоді й американського ґромадянства.

Вкінці Конґрес звернувся до українських громад з проханням творити на місцях Місцеві Відділи Українського Конґресового Комітету, котрих члени булиб обовязані платити місячні постійні вкладки. В тій цілі Конґрес візвав присутних делеґаток і делеґатів дати по повороті у своїх місцевостях почин до створення такого Місцевого Відділу Українського Комітету. Конґрес при тому, підкреслив, що новий уряд У. К. Комітету не буде всилі виконати наложений на нього важкий обовязок без обильної фінансової допомоги, потрібної на ведення такої праці.

Репрезентативна участь українських громад у Третому Конґресі Американських Українців

У столичнім місті Вашинґтоні відбувся Конґрес Американських Українців в пятницю 31. травня і в суботу 1. червня 1949 в салі Алмас Темпл Клоб Одиторіюм під ч. 1315 Вулиці К. У ньому взяло участь 322 делеґатів і делеґаток, висланих товариствами, братствами, сестрицтвами, клюбами, парафіями й комітетами з різних стейтів і місцевостей цілого краю, в першу чергу зо східніх і середнесхідніх стейтів. Велику частину делеґатів творила молодь, а жіноцтво дорівнювало числом мужчинам.

ПЕРШИЙ ДЕНЬ НАРАД.

Після реєстрації в попереджаючого дня і в перший день конґресу, та після призвання Божої помочі, проведеного о. Мироном Даниловичом з Майнерсвил, переведено орґанізацію конґресу, вибираючи президію і комісії: статутову, резолюційну і виборчу. До президії ввійшли: адв. Роман Смук з Шікаґа, як предсідник, а його заступниками вибрані: І. Іванчук з Дітройту, В. Кацюба з Минеаполис, Марія Демидчук з Бруклина і О. Труш з Ню Йорку. Секредарем для української мови був Михайло Чемний з Дітройту, а для анґлійської Катерина Гульчій з Шікаґа. Іменем цілого уступаючого уряду склав звіт з дволітної праці голова Українського Конґресового Комітету Степан Шумейко. Потім Іван Іванчук, іменем контрольної комісії склав звіт з контролі діловодства уступаючої екзекутиви. Звіти одобрено, після чого згадано за численні привіти, які наспіли з різних сторін американського і европейського континенту. Устний привіт склав голова Комітету Українців Канади, о. д-р Василь Кушнір, який недавно вернувся із відвідин українських скитальчих таборів по Европі; він склав теж привіт від усієї української европейської еміґрації, яка опинилася поза межами рідного краю в наслідок военних подій. Першого дня виголошено пополудні декілька рефератів, а вечером відбулася концертова частина, присвячена памяти Івана Франка з нагоди трицятьліття його смерти. Музичну програму, яка стояла на високім мистецькім уровені, виконали: Марія Полиняк, сопран, Донна Ґресько, скрипачка і Мирон Шандрівський, баритон. При піяні акомпаніювала Ольга Дмитрів. Реферат про Франка в анґлійській мові, переплітаний перекладами з поезій поета, виголосив канадієць британського роду, Персивал Конді. Свято закінчено американським гимном і Франковим „Не пора". Після музичної програми відбулася забава з танцями стараннім Молодечого Українського Клюбу у Вашинґтоні.

НАРАДИ ДРУГОГО ДНЯ.

У другому дні нарад, після інвокації проведеної о. Петром Білоном з Вунсакету, прийшла знову черга на привіти, при чім довшу промову по анґлійськи і по українськи виголосив посол до канадійського парляменту Федір Заплітний. Стейтовий сенатор з Індіяна, Іван Ґонас, американець з підкарпатського роду, виголосив привіт підкарпатським говором, а опісля в різних відступах часу склали привіти американські конґресмени М. А. Фейґан з Клівленду і Келі з округи Монесен в Пенсилвенії. Після чого прийшла черга на другу частину рефератів, звітів комісій, резолюції й вибір нового уряду Українського Конґресового Комітету.

Реферати, виголошені в обох днях, обняли такі предмети: І. Положення української справи у світі і становище американців українського походження (проф. М. Чубатий „Сучасне положення української справи і вигляди на майбутнє"; д-р Лука Мишуга: „Як і чим помогти звідси українцям за морем?"). II. Питання українських скитальців (о. д-р Василь Кушнір: „Відвідини у скитальців і конечність розвязки цього питання"; д-р Володимир Ґалан: „Допомога українським скитальцям"; б. капітан ам. армії Йосиф Лисогір: „Мій досвід з українськими скитальцями", по анґлійськи. III. Орґанізація громадської праці серед американців українського роду (Дмитро Галичин: „Сучасний переломовий момент в українськім життю в Америці"; Лев Добрянський: „Наша молодша ґенерація й українська справа" (по анґлійськи); Клявдія Олесницька: „Зорганізоване українське жіноцтво в розбудові справедливого миру"; Богдан Катамай: „Праця Українського Конґресового Комітету в майбутности").

Іменем статутової комісії предложив начерк статуту і складу майбутнього уряду У. К. Комітету проф. Олександер Ґрановський з Минеаполис. Основні зміни, в орґанізації У. К. Комітету такі: попри предсідника має бути вибраних 4 містопредсідників, до цього 5 членів Політичної Комісії з правом рішального голосу і 10 членів Загальної Ради — разом з Екзекутивою й Контрольною Комісією 25 членів. Іменем Виборчої Комісії складав звіт Калина Лисюк, а намічених кандидатів на уряд відчитала Марія Клячко, як секретарка комісії. Над лістою розвинулась ширша дискусія, а по ній спроби іншого вибору, при чому виявлялись трудноці, які, як поясняв предсідник Виборчої Комісії, вона саме й брала під увагу, коли добирала запропонованих нею кандидатів. Вкінці учасники Конґресу згодились вернути до лісти кандидатів намічених Виборчою Комісією і цю лісту принято більшістю голосів.

Після вибору уряду, д-р Лука Мишуга склав звіт іменем Резолюційної Комісії, пояснюючи, що цим разом головна резолюція має форму заяви (меморандуму), в якій висловлене становище американського громадянства українського роду до цілого ряду американських і світових політичних проблем і України. Цю „Заяву" в анґлійській мові відчитав ред. Степан Шумейко. Після одноголосного приняття резолюцій присвячено решту часу на внески і запити і точно в год. 3. сполудня покінчився Третій Український Конґрес відспіванням Американського й Українського Гимну.

СКЛАД УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ ВИБРАНОГО НА ТРЕТОМУ КОНҐРЕСІ:

Голова: Степан Шумейко; заступники: Евген Рогач з Філядельфії, Пилип Демян з Дітройту, Параскевія Болнарчук з Шікаґа, Анна Чернявська з Бриджпорту. Касієр Дмитро Галичин, секретарка Ева Піддубчишин. Контрольна Комісія: о. Петро Білон з Вунсакету, адв. Іван Іванчук з Дітройту, адв. Роман Смук з Шікаґа.

Політична Комісія: д-р Лука Мишуга, Богдан Катамай, проф. Олександер Ґрановський, проф. Микола Чубатий, проф. Лев Добрянський. Загальна Рада: Іванна Бенцаль, Ню Йорк, о. Онуфрій Ковальський з Реймі, Па., Олена Штогрин з Філядельфії, о. Антонін Уляницький з Нортгемптон, Па., Антін Маланчук з Питсфилд, Масс., Осип Труш з Ню Йорку, Калина Лисюк з Нової України, Н. Дж., Михайло Дуткевич з Питсбурґа, Йосиф Крупка з Дітройту, Микола Олексик з Клівленду.

МОРСЬКІ ЮНІЇ ВЗИВАЮТЬ ЦІЛИЙ СВІТ ДО БОЙКОТУ АМЕРИКАНСЬКИХ КОРАБЛІВ.

Робітники на корабельних доках у цілому світі дістали зазив від американських морських юній, щоб збойкотували американські кораблі, коли вони припливуть до заморських пристаней з набором. Виїмок мають творити кораблі навантажені харчами, або такі, що перевозять військо. — Таку каблеґраму вислав предсідник Краєвої Морської Юнії Джозеф Коран і предсідник юнії докових робітників Гарі Бриджес до Світової Федерації Робітничих Юній в Парижі. У каблеґрамі сказано, що такий бойкот треба викликати на випадок, колиб американські морські юнії не дійшли до згоди у переговорах з власниками кораблів в справі підвишки платні і колиб з цього приводу прийшло до страйку корабельних робітників в Америці, підготованого на 15. червня.

Крім заповідженого страйку моряків дошкульним є страйк майнерів твердого вугілля, який вже вибух з цього приводу, що скінчився контракт майнерської юнії з власниками копалень, а не заключено нового. З менших страйків дається в знаки на підземній залізниці, що йде з Ню Йорку до Нюарку попід ріку Гудсон, бо десятки тисяч робітників не можуть дістатися до праці в обі сторони.

„ЕСПАНІЯ ЗАГРОЖУЄ СВІТОВОМУ МИРОВІ, СТВЕРДЖУЄ СУБКОМІТЕТ РАДИ БЕСПЕКИ

Всупереч заявам американського і британського урядів, які на підставі інформації своїх амбасад у Мадриді ствердили, що закиди пороблені еспанському урядові польським представником в Орґанізації Обєднаних Держав не цілком відповідають дійсності, створений для прослідження цих справ окремий субкомітет Ради Беспеки прийшов до висновку, що режім ґен. Франко таки являється загрозою для світового мира. Згаданий субкомітет, вклад якого входять представники Австралії, Польщі, Франції Китаю і Бразилії, базує свої доходження головно на інформаціях т. зв. еспанського уряду на вигнані. Він злагіднив закид польського представника в такий спосіб, що заявив, що ражім ґен. Франка не є „безпосередньою", а тільки „можливою" загрозою для світового мира і запропонував Головній Асамблеї О.О.Д., щоби вона доручила колективне зірвання дипльоматичних взаємин з Еспанією, якщо уряд ґен. Франка не уступить до вересня б. р.

МОСКВА ПРОДОВЖУЄ ОБВИНУВАЧУВАТИ ЗАХІДНИХ СОЮЗНИКІВ.

Московська преса і радіо продовжують обвинувачувати Америку й Анґлію в творенні бльоку зверненого проти Советського Союзу. „Ню Йорк Таймс" повідомляє з Москви, що московське радіо ще ніколи не сконцентрувало стільки виступів проти Злучених Держав, як протягом кількох годин в дні 2. червня. Московське радіо називає т. зв. анґльо-американський бльок „звичайним намаганням накинути свою волю Советському Союзові", а Америку обвинувачується ще й в тому, що вона дозволяє нацистам в Німеччині брати верх в індустрії та політиці. „Ізвестія" знова обвинувачують американського секретара закордонних справ, Джеймса Бирнса, за його протисоветську політику на паризькій конференції, а „Труд" заповідає, що американсько-анґлійські намагання використати мирову конференцію О.О.Д., як „інструмент морального натиску, погроз і залякування" проти Советського Союзу, засуджені на невдачу. З Лондону повідомляють, що анґлійський міністер закордонних справ, Ернст Бевен, протягом цего тижня відповість на советські виступи проти анґльо-американської політики.

ВИБОРИ ДО КОНСТИТУЦІЙНОЇ АСАМБЛЕЇ У ФРАНЦІЇ.

В неділю у Франції відбулися знова вибори до Конституційної Асамблеї, які після тимчасових обчислень виказують деякі зміни в положені поодиноких партій. Неофіційний вислід відданих голосів такий: Популярна республиканська партія — 3,890,771, Комуністи — 3,635,846; Соціялісти — 3,048,773; Ліві республиканці — 1,621,634; Республиканська партія свободи — 1,839,370. Це означалоб здобуття місць в парляменті для поодиноких партій (в душках подано кількість місць після попередніх виборів): популярні республиканці — 161 (149); комуністи — 144 (151); соціялісти — 114 (139). Виходилоб, що комуністи втратили своє місце найчисленнішої партії у Франції в користь католицької Популярно республиканської партії.

МОНАРХІЯ, ЧИ РЕСПУБЛИКА В ІТАЛІЇ?

Від фашистівської революції в 1922. р. італійський народ відбув в неділю свої перші вибори до Конституційної Асамблеї та рівночасно плебісцит, яку форму правління має мати Італія; залишитись монархією, чи стати республикою. Голосувало понад 20 міліонів італійців і хоча кінцевий вислід виборів ще невідомий, то так республиканці, як і монархісти запевняють про свою перемогу. Вважається, що перемогу одної, чи другої партії вирішить тільки дуже мала кількість голосів. Нововибрані 560 послів мають ухвалити для країни нову конституцію. Вибори в цілій країні мали спокійний перебіг, хоча для всякої певности були пороблені відповідні заходи поліції.

ЧИСЕЛЬНИЙ СТАН СОВЄТСЬКОЇ АРМІЇ.

„Ню Йорк Таймс" з 3. червня подає за „одним високим аліянтським військовим джерелом" з Норембурґу, що советська армія має тепер під зброєю 6,000,000 вояків, здемобілізувавши протягом останніх кількох місяців біля 10 міліонів осіб. На будуче предвиджується чисельну редукцію Червоної Армії до 3 міліонів, включно з резервали. З цього самого джерела повідомляється, що Москва дальше працює над дослідами атомової енерґії та предвиджує, що вона не зможе їх закінчити перед 1948. роком.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА. Поодинокe число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВЧИТИСЬ З ТРАҐЕДІЇ ЕВРОПИ

Нам в Америці треба давати приклад цього, як діє демократія та обминати того всього, що може стати загрозою нашого суспільного ладу.

Такі голоси підносяться тепер щораз частіше. І добре, що так є. Бо хоч наш край великий, багатий і сильний, то це ще не значить, що тим самим він є обеспечений перед суспільним потрясенням чи тими суспільними хворобами, що десятками літ точили кров з організму Европи і точуть її ще й нині. А ті хвороби набрали найгіршого виду там, де запанували диктатори і тоталітаризми. Як знаємо, зродились вони спершу в Росії у формі большевизму, який знов у свою чергу викликав фашизм в Італії, а націзм в Німеччині. Значить корінем лиха був таки російський взірець, російський большевизм, що далі існує і поширює большевицьку хворобу на нові краї та народи. Це теж вказує на те, як то тяжко позбутись цеї хвороби. А як ця епідемія могла зявитись в різних краях, то не можна к а зати, що вона неможлива в нашому краю, бо американці як люди, подібні у своїх почуваннях до тих, що живуть на інших землях, включно з такими краями, як Совєтський Союз, Німеччина чи Італія.

Оті думки насуваються спроводу промови президента Трумана в конґресі про страйк залізничників та про те, що треба ухвалити такі закони, щоби в будуччині не приходило вже більше до хаосу і спаралізовання господарського життя краю. Тепер знайшлися такі, що висунули проти президента Трумана закиди, будьтоби він заводив диктатуру. Знов інші, що годяться зо змістом промови президента, заявляють, щоби не робити в напрямі, вказанім президентом, не треба робити зо злости. Тому радять діяти тоді, коли пристрасти притупіють і зможе заважувати холодний розум. Обєктивно судячи, це таки цілком розумна заввага.

З цього всього виходилоб, що треба так діяти, щоби не допускати до чогось такого, що звемо диктатурою зверху чи знизу, а рівночасно запобігати анархії справедливим законодавством і розумною поведінкою виконної влади. Та легко про такі речі говорити чи писати, але дуже важко їх здійсняти, не нарушуючи людських свобід і задержуючи демократичний лад. Тому саме так часто чуємо, що тепер американська демократія виставлена на велику пробу. І то як у внутрішній політиці, так і заграничній.

Демократія мусить тепер знайти в Америці теж й новий спосіб на полагоду справедливих робітничих домагань. Інший, себто страйковий, але й не диктаторський, а такий, де усі такі питання вирішуваноб усіми чинниками, що господарсько звязані з ними. Отже без страйків і диктатури згори чи здолу, бо як одне так друге добра не приносить.

Якщо так не буде, то анархія, що повставатиме, доведе цілком певно до якоїсь диктатури, а то й тоталіризму, як це сталось в Европі.

Робітник як господар держави

Президент Труман візвав з о р ґ а н ізоване робітництво, щоб воно поставило добро нації-держави понад особисте добро. З цим закликом він звернувся в першу чергу до робітничих провідників, які мають впливи в юніях. З Білого Дому повідомлено, що тисячі телеграм з ґратуляціями наспіли до президента знагоди його рішучого кроку в справі страйків.

Не йде точно про це, чи пороблені президентом заходи, є доцільні для управильнення страйкового руху, який після війни став язвою краю. Важливе, що президент пригадав кому треба, що громадянин має відповідні обовязки щодо загалу, зорґанізованого в державі і що про ці обовязки треба памятати. Вашингтоньскі кореспонденти в и с л овлюють думку, що такої пригадки треба було вже давно, головно робітничим провідникам. Ці кореспонденти, як от брати Алсопи, твердять, що найближчі дорадники президента, які стоять у близьких звязках з провідниками юнійного руху, відраджували йому в и д а т и якесь зарядження проти страйків. Значить, що юнійні провідники п о с е р е д н о мають вплив на хід робітничої політики і вони просто торгуються за різні уступки для себе, покликуючися на свою силу над робітниками. Вони навіть, як кажуть згадані кореспонденти, потішали дорадників президента, що страйк є лише на те, щоб робітники викричалися і що по деякому часі страйки самі собою впадуть.

Рівночасно пригадується, що між провідником СІО, тобто Филипом Муреєм і майнерським провідником Л у ї с о м вже віддавна існує ворожнеча, та що один одного хоче „виголодити". Так один пробує викликати страйки для другого у непригожім часі на те, щоб пошкодити противникови. Коли страйк не поведеться, тоді юнійний провідник тратить на значінню серед робітництва. Це належить до засобів і метод боротьби між юнійними провідниками.

Юнійна політика є відносно недавна і вона ще не має вироблених форм, що надає їй характеру так сказатиб „дикого" руху. Юнійні провідники це в більшости доробкєвичі й деякі з них памятають, що їх обовязком є служити робітництву. Але є й такі, які вважають себе такими робітничими провідниками, як от совєтські диктатори голосять, що то вони самі є „народом", або щонайменше тільки вони можуть промовляти в „імени народу". Таким провідникам не залежить на загальнім добрі робітників чи громадянства, а на заспокоєнні своєї амбіції або на маєтковій користи. У них всі признаки себелюбства, а з цього, очевидно йде шкода для загалу і для нації.

Ясно, що коли нема моральної сили для вкорочення самоволі таких безсумлінних провідників, то цю моральну силу мусить заступити сила закону. Оце й головна причина, чому президент домагається законодавства проти надужить провідників. Президент сам признає, що його домагання драстичне і цим він наче оправдується, що він не бачить можливостей іншого виходу з цього важкого положення.

Треба догадуватися, що президент виступив з таким домаганням під напором великої конечности, якої пересічний загал не може знати. Практичні політики не легковажуть наставлення широких мас. Отже і президент Злучених Держав не легко ступив на шлях непопулярних домагань до робітничих провідників, які все зуміють змобілізувати робітничі юнії по своїм боці. Крім цього, нема де правди діти, само домагання, щоб страйкарів затягнути у військові ряди і приневолити їх в такий спосіб підчинитися вимогам держави, є справді важливим кроком. Президент, рішаючись на цей „драстичний крок", жертвує свою популярність та рискує своєю будучою карієрою. Значить, що такої жертви вимагало теперішнє положення та добро держави.

Президент справедливо закликає робітників та їх провідників, щоб вони поставили добро нації понад усе, отже щоб зі свого боку принесли відповідну жертву. Цею жертвою повинна бути резиґнація з хвилевої амбіції чи сподіваної матеріяльної користи. Навіть колиб ішло про часове обмеження свободи для далеко йдучих цілей, то треба й це приняти.

Коли робітник домагається підвишки заплати безогляду на це, чи господар має гроші, то це звичайно оправдане. Бо робітник є наємець і хоч господар має гроші, він звичайно не журиться долею робітника, а платить йому за його працю. Інша роля робітника в демократичній державі. Тут робітник не є простим наймитом, а співгосподарем краю. Колиб йому справді грозив голод, то засоби держави повинні бути вжиті для й о г о р я т у н к у. Так було вчасі передвоєнної кризи, коли то з прилюдних фондів створено роботи в формі Доблю Пі Ей, або коли створено допомогові фонди, під назвою „ріліфу".

Зате, як приходить час, коли держава потребує услуги чи жертви робітника, цей робітник повинен почуватися співгосподарем, а не наймитом і дати державі те, що може дати. Такий дарунок, чи жертва, оплатиться кожному громадянинови, виплатиться теж і таким юнійним провідникам, що то „служать" загалови лише тоді, коли мають з цього особисту користь. У важних хвилинах кожен громадянин, отже так фізичний, як і умовий робітник повинен почуватися у суспільстві господаремсувереном і відповідно до цього поводитися.

Микола Чубатий.

Руїна на українсько-польськім пограниччі

I.

Слово „Руїна" не чуже в українськім минулім. Один період української історії 17-го століття називається навіть Руїною від цілковитого винищення придніпрянського пояса Правобережної України у війні Московщини, Польщі та Туреччини за посідання багатої України. В 17-тім століттю імперіялізми трьох с у с і д і в України довели її до руїни. Нині часи Руїни повернулися на українсько-польське пограничча над Сяном.

Вже нині околиця на полудне та на північ від Перемищля це один пустар. Села цілого Посяння, в числі біля 800, спалені до тла. Населення винищене. На просторах від Перемишля на полудне аж по Карпати людина є нині рідкістю. Оце наслідки розвязання українсько-польського спору при інтервенції Московщини. Оце взірець ідеального вирішення національного питання Кремлем, чим большевицькі пропаґандисти люблять величатися, а за якими підтяґають американські підбрехачі.

Безсторонний глядач мусить признати, що вирішення українсько - польського спору за межу це справа незвичайно складна. Складна вона тим, що при вирішуванню справи українсько - польської межі входять в гру два головні чинники та кілька побічних. Головними чинниками є: справа теперішних національних відносин та історичне минуле тих просторів. Українська політика, звичайно, приймає за підставу теперішне розміщення українського та польського населення. Українці обстоюють засаду, що більшість населення має вирішити, де має бути межа поміж Польщею та Україною. Поляки опирають свої домагання до частини українських земель на своїх історичних претенсіях. В той спосіб хоч Західна Україна має очевидну більшість українського населення, вони таки підносять свої претенсії до тої землі тільки тому, що там колись Польща панувала та що там остали залишки польської культури, зокрема у Львові.

Поза тими двома головними чинниками при вирішуванню українсько - польської межі входять ще в гру додаткові чинники економічної натури та комунікації. Хоч, українці опирають свої претенсії на справедливій засаді, що більшість теперішного населення має вирішувати, де поставити межу поміж Польщею та Україною, то в імя безсторонности слід ствердити, що й українці не закидають зовсім історичних арґументів при вирішуванню українсько-польського розмежування. Вони постійно повторюють свої претенсії до Холмщини та Підляша, себто до забужанської України, дарма, що на цій землі вже від 1905 року немає української більшости. Більшість там, завдяки російській політиці, здобули поляки, спольонізувавши українську Холмщину та Підляша.

Окреме місце займає справа Лемківщини, яку при ставленню справи сусідського та мирного розмежування поміж Україною та Польщею ледви чи вдалосяб у цілости вратувати для України. Східна Лемківщина, сяніцька та ліська, прилягають до суцільної української території. Натомісць Лемківщина на захід від Дуклі це верховина підкарпатських польських повітів Кросно, Ясло аж по Новий Санч, що не малиб прямої комунікації з Україною, бо всі шляхи биті та залізничі, йдуть підгірям вже по етноґрафічно польській території.

Прилучення східної Лемківщини до України оправдане всіми арґументами, натомісць важче булоб перевести прилучення західної Лемківщини, себто гірські села повітів з польською більшістю. На західнім Підкарпатті українсько-польська межа, стосуючи чинник більшости населення, переходилаб на захід від Сяну, в околиці Перемишля бігла́б Сяном, натомісць на півночі від Перемишля переходилаб на схід від Сяну, полишаючи на жаль вже нині спольщену Холмщину та Підляша по польськім боці.

Річ природна, що, кожного українця болить серце за Холмом, столицею українського короля Данила. Це місто він сам оснував та в катедрі Богородиці сам теж спочив. Жаль теж українцям за Дорогичином на Підляші, містом коронації короля Данила. Одначе при справедливім вирішуванню наболілих справ поміж двома народами треба приняти одну засаду та її всюди переводити. Не можна домагатися, щоби раз стосувати чинник етноґрафічний, себто більшости населення, а на Холмщині чинник історичний, себто узасаднювати українські претенсії історичним минулим, отже арґументом, що це було колись українське місто, столиця української землі Холмщини.

Історичні претенсії, на яких поляки ще й нині опирають свої арґументи, в часах демократизації громадянств є майже без значіння, бо що може значити домагання оперте на минулім, коли жива людина, теперішна, більшість населення, домагається іншого вирішення. До того на один історичний арґумент можна поставити другий. Як поляк скаже, що західно-українські землі належали колись до Польщі, то українець може сказати, що ще давніше не тільки ці землі належали до староукраїнської Київської Держави, але до Києва належав теж цілий пояс на захід від Сяну з містами Ряшів, Переворськ, Кросно та Холмщина з Підляшам, нині спольщені. Колись до України належав також Люблин.

Річ ясна, що таке арґументування не переконає противника, тому одиноко справедливий шлях до вирішення граничних справ є таки розміщення населення, себто воля більшости населення.

Присуд Соломона з Кремля.

Справу українсько-польської межі вирішив Сталін, не приймаючи ні засади розміщення українського та польського населення, ані історичного минулого одного чи другого народу. Сталін вирішив польсько - українську межу так, як було корисне для московської політики на її західних пограничах і створив там пекло. Московщині йде в цій справі в першу чергу, щоби український нарід не мав змоги свобідно розвиватися без інтервенції з Москви. Дальше йде Москві про задоволення поляків, яким Сталін прислав уряд, назначений ним у Москві. Тому московські ґеометри перевели поміж Польщею та Україною межу на схід від Сяну аж поза Медику, полишаючи по польськім боці біля мілїон українців та простори чисто українські, як от повіт Ліско, на 80% українські.

Вдоволивши поляків, даючи їм пограничний пояс західноукраїнської землі, на Кремлі спостерегли, що українська небеспека поза Совєтами таки існує, бо українська культура та українська незалежна від Совєтів думка моглиб ще розвиватися на частині України під Польщею на випадок, колиб Польща унезалежнилася від Совєтів. Місто Перемишль, що його Совєти подарували полякам, нераз відіграло поважну ролю в історії українського національного життя. Оцей страх, щоби ненависне Московщині мазепинство не віджило колись в майбутности на оцім західнім пограниччі української національної території, зродив у кремлінського сатрапа плян винищення українського населення, що лиши-

ФЕДОР КРУШИНСЬКИЙ

Я БАЧИВ НІМЕЧЧИНУ!

(Байки та дійсність про гітлерівщину)

51)

— Тільки історія встані розказати про все те геройчне й надлюдське, яке німецький вояк доконує на східньому фронті...

— Світ не бачив і не чув про запеклість і відвагу, з якими йдуть бої на східньому фронті... Ніхто не уявляє й невстані уявити безодні тих страждань, які мужньо й з самозабуттям переносить німецький вояк на східньому фронті...

— Ми в Німеччині як у раю в порівнанні з тим пеклом, в якому німецький вояк змагається на східньому фронті, за майбутнє щастя німецького народу...

— Все те, що нашим воякам доводиться терпіти на східньому фронті, не має ні міри, ні назви, ні слів для окреслення, бо то жахливе й нечуване...

І так далі, і тому подібне. При кожній нагоді, в своїх промовах і в пресі, оголошував Гітлер і його міністри про ті „страхіття", з метою заохотити німців до ще більшого зусилля, викликати в їхніх серцях жалість до вояка та представити його більшим, як герої в байках.

Але це була брехня, авантюриитво й гохштаплество. Бо Гітлер не так вірив у геройзм своїх вояків і непоборні труднощі східнього фронту, як шукав оправдання своїх власних помилок і своєї власної регабілітації, як і обґрунтування нечуваної легковажности своїх попередніх заяв і запевнень. Рік тому Гітлер оголосив, що большевицький фронт не існує, а лишається тільки зліквідувати недобитки на тому фронті та закріпити здобуту побіду. А тепер, як грім з ясного неба, падає на німців в і с т к а, що східній фронт не тільки існує, а й обернувся в смертельну загрозу. Це не був асфальт і найкращі ф р а н ц у з ь к і шляхи, по котрих у рукавичках і в мундурі, без сорочки, поспішав гітлерівський „побідник" за повзами й гарматами, які самі котилися. Тут треба було рукавички скинути й надіти рукавиці, а на мундур ще й теплого кожуха надягти. Це не був похідний марш через Австрію й Чехо-Словаччину, а справжня війна, де треба було битися й вмирати. А битися й вмирати гітлерівці якраз і не хотіли, бо їх занадто спокушував будучий „рай" та ті „блага", які Гітлер мав роздавати німцям після підбою Европи. Ось де крилися „непоборні труднощі" й „безмежний геройзм", усі ті „страхи на ляхи", якими Гітлер тероризував німців.

Як що на східньому фронті зима була люта, то в Німеччині є багато околиць, де вона іноді лютує не менше. В першу Світову Війну німцям і не снилося нарікати на зиму, чи мороз, вони ніколи й не згадали, що їх припікає мороз, чи лютіша зима. А щодо червоних вояків і повстанців, то не кожний з них походив з Сибіру, чи з Олонецької ґуберній, а були серед них і кримці, і подоляне, і бесарабці, може ще більше вражливі на мороз, як німці, бо гірш годовані, як німці.

Український червоний вояк, чи український національний повстанець щоденно жив і боровся в незмірно гірших умовах — гірше вдягнений, гірш озброєний, гірш годований, або й голодний, в той час як гітлерівському воякові тільки птичого молока бракувало. Ось чому всі ті високі якости вояцькі й геройзм, які Гітлер приписував своїм воякам, швидче стосувалися до українського повстанця, як до німецького „СС"-а, який був „героєм" тільки в боротьбі з безборонним населенням, жидами й невільниками в концентраційних таборах.

Що геройзм українського повстанця й українського червоного вояка (вирішальну ролю на фронті відіграли українські дивізії, які зайняли Прагу, таксамо й сибірські дивізії складалися на 80% з українців,ців, про це не треба забувати) був справжнім геройзмом, а „геройзм" бандитів „СС"-ів випрубовувався на дітях і жінках; що український вояк і повстанець боронив свою рідну землю від ворога, а гітлерівський „герой" нападав на ту землю; що український вояк і повстанець палав святою й жагучою помстою за спалену й пограбовану Україну, за зґвалтовану жінку, чи доньку, за пожежу й руїну свого житла, чи села, а гітлерівський „герой" тремтів від страху за свої вчинки та за ту самим Богом благословенну помсту — про це мусів Гітлер мовчати.

В той час як німці доконували тільки „геройчне", поборювали тільки „надлюдське", переносили „неймовірні" труднощі й складали „святі жертви", український червоний вояк і національний повстанець, не вважаючи своїх чинів ні „єдиними в історії", ні „надлюдськими", ні не ждучи нічиєї похвали, ні не ганяючись за славою, виконував свій обовязок сумлінно й з повною самопожертвою, щоб знищити ворога, віддаючись тій боротьбі цілковито й неподільно. Хоч не один з них ненавидів большевизм не менше як німців, але німців треба було прогнати туди, відки вони прийшли й ніякі жертви, ніякі страждання не були завеликі, щоб це доконати.

Тому гітлерівські брехливі перебільшування як несподіваних труднощів, які „виникли" на східньому фронті, так і „надлюдських" чинів своєї армії впливали на німців не так, як він облічував, а в зовсім протилежному дусі: серед німців почала ширитися зневіра, яка таксамо швидко росла, як і попередня віра. Ще пихи й самовпевнености їм не бракувало, але доцільність німецької політики на сході ставала сумнівною: вони шукали пояснення — відки раптом стільки несподіванок на тому східньому фронті та що то за сила, ті большевики, їхня армія, а особливо повстанці?

(Дальше буде).

В. ПРОХОДА

ОПТИМІЗМ С. ПЕТЛЮРИ

(Докінчення)

Щодо тилових частин і деяких штабів, то там доводилося часом спостерігати якесь упереджене відношення до Петлюри, головно критикувалося його оточення. Все це фронтовики пояснювали ворожою агітацією та різними інтригами своїх кандидатів на вождів, а тому на всі ті критики не звертали уваги, хоч би тому, що правдивий вояк не може займатися на полі бою критикою поступовання свого вожда. Лише оте безладдя в постачанні амуніцією і харчами найбільше відчувалося, і це дратувало, але в цьому Петлюра був найменше винний.

Була в українській армії ще категорія старшин, які чомусь завжди виставляли наперед свою кадровість, хоч в дійсності не були такими, бо в свій час побували лише в звичайних школах прапорщиків. Вони, не розуміючи правдивих основ визвольної боротьби, закидали Петлюрі його невійськовість, хоч він на справах воєнних розумівся значно більше від них. Петлюра часто приїздив на фронт. Зприводу цих поїздок склалося навіть повіря, що Петлюра привозить нещастя й що після відвідин Петлюри обовязково почнеться відступ. Звичайно, що Петлюра жадного нещастя не приносив. Він відвідував передні лінії фронту лише в самі критичні моменти. Тоді дійсно на передових лініях бувало дуже жарко, а часом доводилося відступати з великими втратами. В цьому відношенні Петлюра робив цілком навпаки, як робили деякі досить популярні в нашій армії командири. Вони зявлялися на передових лініях лише тоді, коли з певністю можна було сподіватися успіху, а в інших випадках трималися здалека, або зовсім передавали керування бойовими операціями своїм помічникам чи заступникам.

Та проте наші вояки йшли в бій завжди з оптимістичними настроями і з вірою, що ворогів рано чи пізно переможемо. І тут першоджерелом цього оптимізму і цієї віри був Петлюра. Він часто говорив воякам: „Погано вам. Знаю. Але мусимо боротися, щоб було ліпше, і здобудемо!" І от ця віра якось інтуітивно передавалася від вожда війська аж до останнього рядовика на передовій лінії та захоплювала до загального, майже стихійного руху всіх. І всі боролися, поскільки дозволяли на те фізичні сили. Треба сказати, що на передових лініях не було песимістів, просто хоч би й тому, що не легко можна було дезертирувати, їх майже ніхто не переслідував, та й командири були раді, що не мають такого непевного елементу. І якщо такий зловлений песиміст часом карався, то переважно за те, що заносив з собою так цінні в умовах нашої боротьби амуніцію і військовий одяг.

Петлюра не втручався в керування армією. Він лише дуже докладно інформувався про становище на фронті. Після заслухання доповідей Петлюра ніколи багато не говорив. Лише, вислухавши проєкт нового наказу чи оперативного розпорядження, коротко зауважував: „От так добре було", або „З цим і я погоджуюся", „Оце і я мав на думці". І завжди бувало так, що те, що одобрив Петлюра, мало успіх. Тоді Петлюра спокійно повертався до праці в уряді. Коли ж бувало зле, Петлюра їхав на передову лінію.

Особливо тяжкими були 4-тий і 5-тий періоди збройної боротьби в 1919 р. в час повстання проти федералістичної влади гетьмана Скоропадського було лише кільки регулярних частин, а саме: запорожці, сурожупанники і січові стрільці. Решта частин творилася спонтанно. В цей бурхливий період військово-повстанські частини росли, як гриби по дощі, без певного пляну, і саме головне — без належного підпорядкування. Багато з них також скоро зникали, як і зявлялися, не залишивши по собі сліду. Про Директорію, про її національну державну працю та напрям її на майбутнє вояки майже нічого не знали. Кожний висвітлював те чи інше явище національно-державної політики по свойому, а большевицько-настроєні елементи не дрімали, вносили ще більшу анархію в думки і погляди вояків-повстанців. До того ще повстали анархістичні загони Махна, дивізії отамана Григорієва, що спочатку плентався з Махном, та багато різних курінів і загонів, які опинилися в руках большевицько-анархістичних ватажків.

Все це в збройному стихійному русі хвилювалося, як розбурхане море. І лише імя Симона Петлюри було тим вогником, на який орієнтувалися полишені на хвилях цього моря кращі військові частини. Мушу підкреслити, що лише завдяки Петлюрі і біля Петлюри на початку 1919 року обєднано біля 130 тисяч вояків, які уявляли з себе збройну силу України, що билася на чотирьох тодішніх фронтах: російсько-большевицькому, польському, російсько-антантському та анархістично-советському на чолі з Махном і різними іншими ватажками. Протягом півроку загартувалася в боях ця молода українська армія. За цей час був визначений її шлях наперед, а Симон Петлюра дав цій армії національну невмирущу душу і ожив тоді військово-козацький дух нації.

Протягом весни 1919 року українська армія понесла дуже великі втрати. Після так званого „трикутника смерти" в травні-червні 1919 року вона зменшилася в свойому складі в два з половиною рази, тоді як вороги нашої державности сподівалися цілковитої її ліквідації.

Після цього залишилося реорганізованих 12 дивізій, що мали біля 20 тисяч багнетів і шабель, 400 кулеметів і 120 гармат. Загальнаж кількість вояків з кулеметчиками, гарматчиками, технічними силами і немуштровими складала біля 35 тисяч та тилові частини мали біля 15 тисяч, а всього 50 тисяч вояків. В рядах цих 12 дивізій залишилися найкращі патріоти України, які ціною власного життя бажали здобути батьківщині незалежність. Багато їх загинуло в передніх боях.

Але й ця невелика збройна сила для свойого руху вимагала тих матеріяльних засобів, без яких жадна війна не можлива. Бракувало зброї, амуніції, харчів, одягу, взуття й т. ін. Українська держава нічого не мала й дістати не могла, бо крім ворогів поза територією, яку займала українська армія, приятелів у неї не було.

Та проте наше військо билося і здобувало необхідне для себе у ворога. Цей період характеризується спочатку надзвичайно успішним співділанням на полі збройної боротьби проти червоної й білої Москви двох армій — з Великої України й Галичини. Але прийшов найлютіший ворог нашого війська — тиф. Тиф буквально викошував поріділі ряди української армії. А все ж таки наше військо, обідране, босе, голодне, хворе, без медикаментів, без технічних засобів, якими були озброєні його вороги, билося до кінця.

І тут була величезна заслуга перед батьківщиною вожда українського війська — Петлюри. Він майже весь час проводив на фронті, де підбадьорував вояків своїми простими, певними глибокої віри в кінцеву перемогу розмовами з ними. Не дивлючися на дуже несприятливу ситуацію, на фронті, Петлюра у всіх викликав якусь веселу бадьорість. Побачивши батька Петлюру, той вояк, що може перед хвилиною тяжко нарікав на свої страждання, зразу про них забував. Здавалося, що вони вже минули і що знесилений організм набрався свіжих сил для дальшої боротьби.

І боролося наше вояцтво до кінця. Вийшло наше військо з другого трикутника смерти, відбуло Зимовий похід, кампанію 1920 року, листопадовий похід з кінцем у Базарі. Поляг на тернистому шляху до волі і державности батьківщини і його вожд. Але творчий оптимізм Петлюри залишився. Він діє, і діє ще з більшою силою, ніж за життя Петлюри. Дух Петлюри не вмер, бо „ще не вмерла Україна". — (Тризуб, Париж 1935).

лося на захід від нового советсько-польського кордону.

Плян винищення біля міліона українців убрали большевики в форму умови поміж Польщею та советською Україною в справі обопільної виміни населення. Українське населення на захід від нової польсько-советської межі могло ніби то добровільно переселитися до Советів. І навпаки, польське населення з українських просторів на схід від тої межі могло повернути до Польщі.

Сама засада виміни населення при добровільній згоді інтересованих одиниць навіть не булаб зла, бо вона на постійне усуває причину непорозумінь між народами. Але примусове виселювання людини з її хати та з її села це злочин, такий самий, як видавання збігців в руки їх ворога. Практичне переводження того пляну показало, що зі Советів поляки тисячами стали повертати до Польщі. Зате українських охотників переселятися в советський рай не найшлося багато. І оце джерело тої трагедії, що тепер розграється на південно-західних теренах, на новім українсько-польськім пограниччі.

(Докінчення буде).

Відповідальна праця Обеднаних Держав

Організація Обеднаних Держав — її Загальні Збори, Рада Забеспеки, Економічно-Соціяльна Рада та інші комітети її комісії — розпочала свою відповідальну працю цеї зими в Лондоні. Для продовження праці зійшлася Рада Беспеки в березні цього року в Ню Йорку, а у вересні має відбутися загальний зїзд, також у Ню Йорку.

Головним завданням на зїзді у Лондоні були справи організаційні. Ішло про організовання Ради Беспеки, Економічно-Соціяльної Ради як також інших комітетів; про вибір урядників та суддів до міжнародного суду; про вибір місця осідку Обеднаних Держав та про силу інших справ, звязаних з налагодженням сталої праці.

Одним з важних завдань Загальних Зборів було встановлення спеціяльної комісії, яка мала би занятися справами, що повстають внаслідок винаходу атомової енергії. На конференції в Сан Франсиско тої справи ще не передбачували, але вже на зїзді в Лондоні вона зявилася і набрала великого значення для Обеднаних Держав. Встановлена комісія складається з 11 членів Ради Беспеки та з Канади, як дванадцятого члена. Комісія має займатися такими справами: збільшення обміну поміж всіма державами певних щодо основних наукових інфорацій; така контроля атомової енергії, якаб запевнила її використання тільки для мирних потреб; заборона воєнного використання атомової чи якої іншої зброї, що веде до масового винищування; охорона тих держав, які до того пристануть проти порушень договори. Вже при кінці наради першого зїзду Загальних Зборів у Лондоні було ясно, що деякі важні інтернаціональні справи будуть порушені на засіданнях Ради Беспеки зараз же як вона зійдеться. Одною з таких справ була суперечка поміж Іраном та Росією, якою Рада Беспеки й занялася в Ню Йорку. Обговорювалися в Лондоні також такі справи, як перебування британійського війська в Греції та Індонезії та жадання Сирії й Лебанону, щоби британійське та французьке військо залишило їх територію.

В той час, як Рада Беспеки мала до діла з важними, політичними справами, інші органи Обеднаних Держав займалися справами організаційними. Для тої цілі Загальні Збори встановили ряд комітетів, які мали займатися певними, призначеними їм справами та реферувати про них перед Загальними Зборами для остаточного рішення. Є шість головних комітетів, з таким визначенням їх ділянки праці:

Комітет 1. Має займатися питаннями політичними та беспечности. (Цей комітет подав резолюцію про встановлення комісії для справ атомової енергії).

Комітет 2. Для справ економічних та фінансових. (Випрацював резолюцію у справі спеціяльного комітету, що має займатися вкладками до „УНРРА").

Комітет 3. До нього належать справи соціяльні, гуманітарні та культурні. (Головною справою на сьогодня є справа скитальців та втікачів).

Комітет 4. Має займатися справами, що торкаються країн і народів, які не є самостійними і управляються за порукою — „тростишип".

Комітет 5. Розглядає справи адміністративні та буджетові. (Пропонує буджет організації та розмір вкладок для окремих членів-держав).

Комітет 6. До нього належать правничі питання. (Законний, правний бік справ, предложених іншими комітетами як також справа недоторканости (імонитету) та звільнення від податків).

Кожний зі згаданих шість комітетів може призначати спеціяльні підкомітети з фахівців в певних справах для підготовчої, дослідної праці.

Тригва Лі, вибраний генеральний секретар, є відповідальним за вибір відповідних мужчин і жінок, які мають найкраще працювати для організації.

Обеднані Держави приступили до праці над своїм завданням творити світовий мир та забеспеку, що веде до більшої волі, ліпшого життя для всіх народів. Завдання величезне. На його обсяг може вказати той факт, що до жовтня цього року має відбутися трицять і три сходини різних комітетів, комісій, спеціяльних агенцій Обеднаних Держав та міжнародних конференцій. Одним з них буде загальний зїзд Обеднаних Держав у Ню Йорку.

Загальна Рада — ФЛІС

ПОШУКУЄМО 234 ЖЕРТВОДАВЦІВ по $100

НАДЗВИЧАЙНА КАМПАНІЯ „СВОБОДИ" НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ

„Свобода", орган Українського Народного Союзу, свідома того, що її читачі та члени і відділи У. Н. Союзу були завжди прикладом жертвенности в кожній гуманітарній акції американських українців, закликає їх тепер до активної та жертвенної участи в проголошеній отсим надзвичайній кампанії, якої ціллю є знайти 500 жертводавців (осіб, товариств, чи відділів), з яких кожний зложив би одноразово не менше як $100 на допомогу найнещаслившим з нещасливих — українським жертвам війни.

Дальші жертви в цій надзвичайній кампанії „Свобода" на допомогу українським жертвам війни зложили:

266) Тов. Дочки України, від. У. З. Хреста, Шікаго, Илл. .... $ 100.00

Попередно проголошено 26,591.85

Разом $26,691.85

ХТО НАСТУПНИЙ?

Дальші жертви — по сто долярів чи більше — просимо слати чеками чи поштовими переказами, виписаними на „Свобода", на таку адресу:

SVOBODA
P. O. BOX 346 JERSEY CITY 3, N. J.

HEALTH HINTS

("Health Hints" is a regular contribution to this paper by The Medical Society of New Jersey. Questions should be addressed to the Office of the Society, 315 West State Street, Trenton 8, N. J.)

THAT TIRED FEELING

THERE are many kinds of tired feeling, each with an entirely different meaning or cause, but rarely is one tired because his muscles are really worn out. "I'm so tired I can hardly drag," says the shop girl or office worker when she comes home and faces the prospect of having to help with the dishes, but when "that boy" calls and suggests going to a dance, the tired feeling which was due more to boredom than fatigue disappears instantly.

After one has worked hard all week he decides to take a real rest on Sunday. He sleeps late, sits around, reads the paper, listens to the radio, takes a nap, eats a big dinner and then hears himself saying, "Ho, hum, I'm more tired than if I had worked hard all day." What he needs is exercise to cause proper circulation of blood and lymph.

After a long hard day the tired business man turned in early, sleeps like a log and awakens in the morning stiff and sore . . . with a swollen face and sleepy eyes. He yawns, stretches, rubs his face and complains that he slept too hard; that he is as tired as when he went to bed. He should have taken a warm bath and a rub down the night before, and should have rested before going to bed. In this way his body would have been able to get most of the fatigue products out of its tissues.

Sometimes folks are simply tired of monotony. A change of scene or work peps them up immediately. In the time of year that spring fever claims its victims, we are all tired on warm sunny days. The unusual heat causes dilation of the blood vessels and the relaxed vessels allow the blood to go to the skin instead of the muscles and brain—hence the feeling of lassitude.

It is of utmost importance that we do not let some disease slip up on us under the guise of an apparently harmless, but annoying tired feeling. Tuberculosis is particularly liable to do this very trick. Lack of pep, ambition, excessive fatigue, inability to stick to a task or to concentrate on mental work may be merely a sign of the season, but be sure about it. It may be that you need a thorough physical examination by your physician.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"

Прохаємо читачів „Свободи", що змінюють свою адресу, виповнити оцей блянкет, подаючи доконче стару й нову адресу та число відділу, якщо ви є членом У. Н. Союзу, та вислати його в листі з 10 ц. поштовими значками до адміністрації „Свободи". 10 ц. треба доконче залучити на покриття вироблення нової металевої плити.

Імя й призвище ______________________ Ч. від. ______
Стара адреса ______________________
Нова адреса ______________________

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

—о—

БРОНКС, Н. И.

З свяченого в православній громаді.

В неділю 19. травня, ц. р. бронкська українська православна громада св. Воскресення справляла спільне свячене. Гостина почалась по Богослужбі в церкві, відправленій єпископом Богданом. Наперед відспівано гимни американський і український під акомпаніяменг на піяні о. Юрія Цукорника, а на товст-мейстра був запрошений о. Іван Федина, який прочитав отриманий з Західної України лист, в якім пише його сестрінка, що батько о. І. Федини спалений живцем на подвірю вчасі відступу німців, а тепер вже як Галичину заняли большевики, то народові поводиться дуже добре, бо щодня будують нові хати гробарі на цвинтарях...

Були короткі промови українських і американських промовців, які висказували віру, що тот стан, який нині панує на наших землях, зміниться, і що нарід український заживе свобідно в незавсимій демократичній Україні.

Між іншими, була попрошена до слова сестриця церковна п. Марія Дідоха, яка користаючи з листа, якого о. Іван Федина прочитав присутним, сказала коротеньку, але палку промову в справі українських сиріт в Европі, і попросила присутніх помочи сиротам, щоб їх спровадити до Америки.

На цей заклик гості зложили на ту ціль $54.75, а то:

Василь Пришляк $6, Юрій Сидор $5; по $3: о. Дм. Профета, А. Мандзій, В. Кіщаро, Вол. Найдан, В. Найдан; по $2: Ю. Стрильчук, А. Сухоцька, К. Тур, К. Михайлович, М. Дідоха, Т. Матуляк, В. Жук; по $1: о. Ю. Цукорник, Н. Закалужний, А. Пястух, К. Кульбаба, А. Ост, І. Базан, А. Левицький, Т. Рапій, Л. Рапій, А. Щербатий, п. Стрильчук, п. Крап, п. Пакіш і дрібними $1.75.

Гроші відіслано до Філядельфії.

Великодна перекуска шумно і весело затягнулася аж до 5 год., місцевий парох о. Дм. Профета, подякував гостям за збірки і попросив, присутних остатись на танечній забаві балю.

Баль під звуки оркестри Петра Протасевича, затягнувся до пізного вечора. Це Торжество спільного свяченого, в Бронкс, на довго позістанемилим спомином у всіх учасників.

О. Плескун.

—о—

АСТОРІЯ, Л. АЙ.

На допомогу скитальцям.

Українська Громада з Асторії, Л. Ай., склала такі жертви:

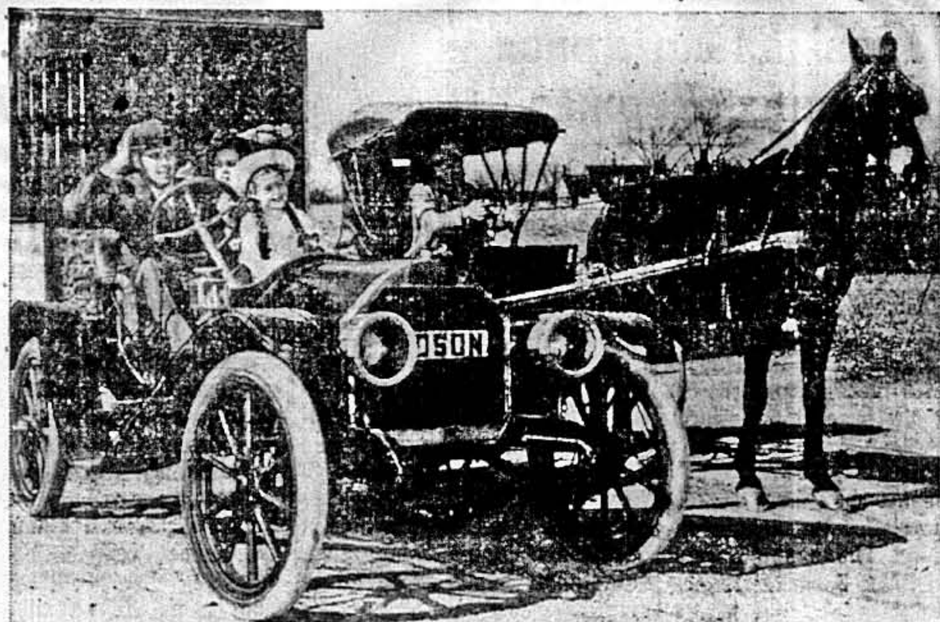
Бр. св. О. Николая, від. 5 УНС.; Український Демократичний Горожанський Клюб і „Жіноча Громада" вислали через „Свободу" по $100; поодинокі члени зложили жертву $86, а другий раз $55; Укр. Жіноча Громада $54, і все те вислано до Філядельфії.

До Червоного Хреста до Франції від. 55 УНС. вислав $25 і тільке вислала Жіноча Громада.

Пакунків вислано до Европи 21, а це: 8 до Швайцарії, 8 до Франції, 5 до Риму в Італії. На харчі і оплати пересилки разом видано $49. Дня 29. квітня 1946 вислано чека до Філядельфії на суму $130. — Разом усього $724.

Жертви, які зложили поодинокі члени і громадяни, такі:

По $10: М. Левицький, М. Галан, П. Гаврилець, М. Борись, І. Білоус; по $5: І. Сидор, Е. Кревень, Г. Василик, П. Барнич, М. Заровений, А. Гула, А. Паламар, А. Климишин, С. Антонищин, А. Періг, І. Карапура, А. Загоруйко, К. Гуменчук, Н. Микитин, В. Стариновський, А. Роомашишин, А. Климишин; Ю. Скиба $3;

ЗОЛОТИЙ АВТОМОБІЛЬНИЙ ЮВИЛЕЙ. — Від 29. травня до 9. червня будуть відбуватись у Дітройті різні торжества, звязані з золотим ювилеєм автомобільної промисловости. При цій нагоді буде можна оглядати найдавніші моделі автомобілів, що подібні до того моделю, що його бачимо на цій картині, що представляє початок перегонів між автомобілем і конем у візку.

по $1: М. Боруч, Н. Петрина, Климишин. — Разом $141.

На Коляду зложили:

По $5: п-ні Кульба, А. Дячук, Загоруйко, Семусь, Зивань, Карапура, Чайка, Кривень, Борись, Гула, Бурдига, Череватюк, Сидор, Антонишин, Стариновський, Свигун, Паламар, Галамийський, Заяць; Сигура $4; по $3: Врублевський, Середа, Якимівський, Левицький, Фігурський; по $2: Пюма, Н. Врублевський, Мих. Ліпак, Гельнер, Марко, Гарлов, Семусь, Домарецький, Табака, Швед, Лазорчик, Зуски, Семків, Климишин, Гуменчук, Василик, Заровений, Дума, Пешняк, Мартин, Драла, Перій, Барнич, Гонські, Доцик, Скиба, Сріб'як, Підгірний, Стоколоса, Дайсак, Опришко, Урліч, Бурдига, Галан, Дацишин, Незнаний, Довлегов, Романишин; по $1: Кук, Лесько, Гладкий, Загоруйко, Петак, Білінський, Михлів, Завальська, Дичко, Климишин, Лешко, Петрина. — Разом $204.

Збірка продовжується. Всім щиру подяку складає Бр. св. О. Николая, від. 5 УНС.

Павло Барнич, секр.

—о—

ШІКАГО, ІЛЛ.

Скитальцям і сиротам.

Члениці Тов. Дочки України, від. Українського Золотого Хреста в Шікаго, продовжують свою скромну працю. Ото ми постановили устроювати товариські вечерки, а при цій нагоді складати жертви на поміч нашим скитальцям і сиротам.

Вечерки, з яких звіт отсе подаю, відбулися: один в домі п-ва А. Боднарчуків коштом п. К. Великої і п. Боднарчук, а другий в домі п-ва Е. Міллер коштом о. З. Васевич і п. Міллер.

Жертви зложили: З. Васевич $5; а по $4: М. Леськів, Е. Міллер, К. Велика, К. Плетяк, П. Боднарчук, Р. Сидорик, П. Куць, А. Стронська, М. Марчук, В. Смит, А. Васильців, Р. Маринів, З. Паньків; по $3: Н. Утриновська; по $2: А. Древніцька, Ю. Токаревич, А. Проковів, М. Костерка, П. Яворська, М. Кметь, І. Подола; по $1.50: А. Нечай, О. Ліхтер, А. Кіляк; по $1: А. Опис'в, М. Дубик, М. Риза, П. Дупські, О. Яремій, Е. Гаврилюк.

Решту додано з каси, щоби було $100. Висилаємо до „Свободи" уже третий чек по $100.

Іванка Подола.

—о—

ШАМОКІН, ПА.

Третій День Матері.

День 12. травня лишиться надовго в милій памяти шамокінської громади, бо того дня святкувано третій зряду День Матері, получений з традиційним свячення. Того дня відбулось теж перше св. причастя дітей.

Велике і миле враження зробили діточки на нас всіх, як коло 8. год. вони прибули зі співом в процесійним поході гарно повбирані під проводом Сестер Служебниць, до прекрасно удекорованої церкви, а відтак приступили до св. причастя. Було їх поверх сотки, а це: Марійська Дружина, а також і мами. Мила незабутня хвиля!

По молебні в 4. год. в церковній галі засіло 300 осіб до гарно прибраних столів. Парох о. М. Кузьмак поблагословив „брашна" — і почався обід, котрий приготовили наші славні мами-кухарки.

Тостмайстром був п. Йосиф Сімондс, заступник принципала в гайскул. Були гарні деклямації шкільних дітей і спів Марійської Дружини. Були і промови, між ними говорив п. І. Шроєр, кандидат на губернатора стейту Пенсилвенії. Він говорив про значіння матері в життю громадським і фамілійним. Його промова була інтересна і поучаюча.

Довголітний предсідник церковного комітету п. Іван Чичила, використовуючи нагоду, в довшій промові представив конечність і потребу своєї рідної школи і галі, котрої дуже потрібно і котру при помочи наших жертволюбивих і патріотичних матерей скорше збудується. Рівнож просив, щоб не забувати і за сироти й скитальців в старім краю і на чужині. Жертвували, хто кілько може. Цей апель щиро і гарячо піддержав о. парох і від себе попросив не забувати за потрібуючих допомоги.

Знагоди Дня Матері, комітет, який вже існує і займається збіркою грошей і одіння, в порозумінню з урядом парохіяльним, пересилає $100 до Злуч. Укр. Амер. Допомогового Комітету в Філядельфії як дарунок від шамокинських матерей для сиріт. Збірка грошей і одіння продовжується, як буде закінчена, гроші і убрання вишлеться в призначене місце. Жертви списані на лісті, яку прислав Комітет на імя Анни Дроздяк. Жертводавці такі:

По $10: Сестр. св. Анни і д-р В. Е. Котайчик; Х. Вільчацька $5; І. Котанчик $4; по $3: В. Глова і П. Терзаполіс; Корбіч Ломбер Ко. $2.50; по $2: І. Колодій, д-р В. Балюта, Й. Колодій, А. Шумок мол., А. Риндош, А. Гобо, І. Бортничак; по $1: Ю. Греш, П. Лехінський, П. Човка, Г. Новак, О. Пацоха, М. Куземчак, Р. Крушинська, Е. Дудра, А. Суровяк, Ю. Капучок, М. Кондра, А. Янковіг, А. Ференц, Г. Корбич, А. Николишин, Н. Бакович, М. Нестерик, В. Винарчик, М. Подобінська, А. Теганський, Ю. Панчар, І. Демчак, А. Терефенко, А. Войтович, С. Богаш, М. Кеба, Т. Глова, М. Ясіско, М. Черемшак, Г. Тешінська, М. Суганик, М. Катанчик, Т. Полиняк, М. Сметана, М. Адамяк, П. Кулик, М. Демчак, Т. Рйвак, М. Клембара, М. Коритар, М. Сікора, Е. Гуцковец, Е. Коритар, М. Пчола, Т. Двінчик, С. Медвіль, Г. Пуфнак, М. Пуфнак. Решта дрібними.

Громадянин.

—о—

АРНОЛД, ПА.

Із свяченого на допомогу.

Наша українська католицька парафія за порозумінням з парохом о. С. Кнапом улаштувала в неділю, 28. квітня, свячене. Вчасі вечері було повно гумору і була „ліцитація" на писанки, тобто визначено ціну для того, хто напише найкращу писанку. Першу нагороду виграла панна Анна Кнап, другу пані Пітух, третю пані Марія Прокопик (Івана). Після забави прийшли промови і розмови про скитальців і тоді виринула думка перевести збірку на допомогу для них. Збірку назвали: „Писанка для Скитальців". Її веревели: Юрій Прокопик, ван Лобур, Михайло Прокопик і Михайло Твердохліб. Вона принесла $55 і її вислано до нашого комітету в Філядельфії.

Жертви зложили по $5: о. С. Кнап, І. П. Федан; І. Твердохліб $2; по $1: М. Прокопик, І. Лобур, П. Бойко, Ю. Хробцо, В. Кузьмиха, П. Донач, Е. Сорока, Балабан, А. Маркович, А. Джамайлич, Т. Пітух, Т. Сарняк, Д. Тулейбич, А. Прокопик, М. Твердохліб, Ю. Прокопик, Федан, Прокопик, В. Бугель, Ю. Ганць, Цапко, В. Федусь, П. Скрабут, А. Василик, Адамс, Н. Лобур, М. Пашкевич, І. Швець, Н. Солтис, Гичак, В. Прокопик, Г. Зарічняк, а решта дрібні жертви.

Щира дяка жертводавцям; при нагоді будемо збирати дальше.

Іван П. Федан.

ПОШУКУЮТЬ

ПОШУКУЮ в справі їх своякіх, що тепер є на скитальщині (в американській окупаційній зоні) наступних: **ДУМИЧА МИКОЛИ**, сина Павла (Фрузаків) зі Старої Ропи, повіт Старий Самбір. Остання його адреса була Ню Йорк, З. Д. А., і родини **ПЕТРА ЮРКІВ** зі села Скородне, пов. Ліско; до війни пережцвали в Ню Йорку. Інтересованих прошу писати на адресу:

J. KASIUCHNYCH,
302 Langside St., Winnipeg, Man., Canada.

ІВАНА НАГУЛЯКА
с. Семена з Худиковець коло Мельниці, пошукує його сестрінок
ПАВЛО ІСАЮК,
с. Івана і Варвари Нагуляк, з Устя Єпископського, пов. Борщів. До 1939 року був у Ню Йорку. Хтоб знав його адресу, або він самий, прошу дуже зголоситись і написати до:

МИХАЙЛО МАКАРЕВИЧ
1584 St. Elisabeth, Montreal, Que., Canada.

Пошукую **МИХАЙЛА КОБИЛЯНСЬКОГО та ІВАНА і ВОЛОДИМИРА РУДИЙ.** Маю листи від їх рідних з Німеччини. Прошу голоситись на таку адресу:

MICHAEL LULKA
25 Sykes St., Sykesville, Pa.

Читайте українські книжки і ґазети, бо часте читання веде до просвіти. А просвіта — це сила.

ШУКАЮТЬ МЕШКАНЬ

ЧЛЕН Українського Народного Союзу, відділ 40, (ветеран) іде до Каледж у **Dayton, Ohio,** і пошукує в української родини **КІМНАТИ** до спання. Зголошення присилати на адресу:

СТЕФАН ВІТКОВСЬКИЙ
1431 E. 7th St., Erie, Pa.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ЦЕРКОВНІ РІЧИ НА ЗДОБУТОК

Іконостас, дзвін, лавки і інші прибори церковні ще добрі до ужитку, можна дешево набути. Заінтересовані зголошуватися на адресу:

UKRAINIAN AMERICAN CLUB
3464 Cicotte, Detroit 10, Mich.

ТАРЗАН, ч. 1390. Примітивна зброя.

Відкинувши Рену набік, мавпа схопила Петруся на руки і почала його голубити.

Та зрадлива Рена стала позаду нього і добре прицілилася.

Тарзан знав, що він не досягне її. Миттю він відломив камінь із стіни печери...

і шпурнув ним із смертельним наміром!